

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Secunda Dies.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

ex meditatione haustus, assumetur, ut vel ex ipsa scriptione peccatorum suorum cumulum clarius cognoscat, atque adeo ad majorem pudorem & dolorem excitetur.

SECUNDA DIES.

Scopus hujus diei est, salutaria media contra peccatum præparare; quia verò inter hæc media non postremum jure merito censetur novissimorum consideratio, uti Deus ipse per Siracidem c. 7. indicavit dicentem: *In omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis.* Et iterum Deut. 32. c. *Vtinam saperent, & intelligerent, & novissima providerent.* hinc post peccatorum considerationem communiter meditationes de prioribus saltem tribus novissimis, utpote quæ magis ad compunctionem & horrorem peccatorum ingenerandum conducere videntur, morte videlicet, judicio, & inferno instituuntur. Etsi verò S. Ignatius nec de morte, nec de judicio ullam meditationem libello exercitiorum inseruerit, expressè tamen post quintum Exercitium monet, si visum fuerit expedire ad profectum eorum, qui exercentur, posse alias meditationes de morte, & judicio adjici.

Thesera.

Esote parati, quia horâ quâ non putatis, Filius hominis veniet. Luc. 12.

MEDITATIO I.

DE MORTE SACERDOTIS

Preludium I. est, proponere sibi ob oculos, hominem in lecto jacentem, & morti vicinum, atque ex una parte quidem Angelum Custodem, ex altera verò cacodæmones adstantes, & animæ egressum sollicitè expectantes.

Preludium II. Est petere à Deo gratiam, quâ & mortis acerbitatem ritè cognoscere, & quænam ad eam sanctè obsequendam præparatio adhibenda sit, ritè cognoscere queas.

Punctum I.

Considera I. tres primarias conditiones mortis, videlicet

cet quòd I. sit certissima quoad substantiam; cum statuta sit omnibus hominibus semel mori, teste Apostolo c. 9. Hebr. & sicut in Adamo omnes peccavimus, ita per peccatum quoque illius mors in omnes transferit. II. Quòd certissima sit quoad circumstantiam temporis, loci, & modum, unde rectè Thomas Kempensis l. 1. c. 23. ait: *Ab stulto quid cogitas, te diu visurum, cum nullum diem habeas securum? quàm multi decepti sunt, & insperatè de corpore extracti? Quoties audisti à dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obrigit, ille ludendo finem fecit. Alii igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interijt, & omnium finis mors est, & vita hominum tanquam umbra subitò pertransit.* III. Acerbissima quoad presentiam quia corpus morbis & doloribus, anima per conscientiam præteritorum, & metu futurorum usque ad eò angustiatum, ut meritò cum S. Davide ps. 17. exclamare possit moribundus; *Circumdederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbaverunt me; præoccupaverunt me lachrymæ mortis;* nec immeritò aliqui cum Aristotele, mortem omnium terribilium terribilissimum dicant, maximè si equè prius opibus, voluptatibus, honoribus, aut caris hominibus inordinato amore adhæserit, & hæc omnia tunc detestanda esse cognoverit, tunc enim verè implebitur, quæ Siracides c. 41. dixit: *O mors, quàm amara est memoria tui, homini pacem habenti in substantia sua.*

Considera II. Quàm meritò proinde Christus Luc. 12. mortem semper præ oculis habendam, & dignam præparationem suscipiendam hortatus sit dicens: *Estote parati, quæ hora, quæ non putatis, Filius hominis veniet;* cum plane morte pendeat felix aut infelix æternitas, nullaque sit magna satis securitas, ubi periclitatur æternitas.

Considera III. An & quomodo tu mortem ob oculos habueris, & deinceps habere velis, saluberrimum S. Bernardi consilium med. c. 3. sequens: *Quoniam igitur mors te ubique expectat, tu quoque, si sapiens fueris, ubique eam expectabis:* Sic enim mors ipsa, cum venerit, vincetur, prius, quàm venerit, semper timeatur, ut sapienter S. Gregorius

gorius hom. 33. in Evang. advertit. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Qualem præparationem ad mortem Christianas suaserit, nimirum ut sint lumbi nostri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus nostris, id est, ut & ab omni rerum terrenarum inordinato usu, atque adeo ab ipso etiam peccato abstineamus, & magno fervore, caritatis opera tam erga Deum, quam erga proximum exerceamus; hoc enim est lumbos præcinctos habere, & lucernas ardentes in manibus tenere.

Confidera II. Quàm solida & apta sit hæc præparatio ad beatam mortem obtinendam, cum mors sit Echo ipsius vite, ideoque non possit, teste S. Augustino de doctr. Christ. *male mori, qui bene vixerit*; unde merito Thomas Kempensis l. 1. c. 23. ait: *Quàm felix & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte.* Quis enim in morte non optaret optimè, sanctissimèque vixisse?

Confidera III. Quàm felix ex hoc capite sit Sacerdotum status, ut qui ob dignitatem talis status tam præclaram offerat occasionem, & obligationem tam ad charitatem erga Deum, quam ad charitatem erga proximum exercendam, quàmque adeo sollicitè vocationi suæ satisfacere, nec se tantum prædicto modo ad beatam mortem præparare, sed etiam alios ad eundem finem juvare, sicque moribundis promptè & constanter assistere debeat, ut Deus illi pari mensura remittatur, beatamque mortem perinde concedat, ac alijs ipse procuravit. Colloquium ad B. Virginem rogando, ut, sicut Mater Machabæorum olim septem Filios ad mortem fortiter obeundam animavit, ita ipsa quoque in terribili mortis agone fideliter assistere, atque ad extremam luctam fortiter peragendam animare, & juvare dignetur.

Punctum III.

Confidera I. Quàm pretiosa in conspectu Domini futura sit mors, quàm talis præparatio præcessit; pretiosa planè, inquit D. Bernardus in Epist. *Quia finis laborum, victoria consummatio, vita janua, & perfecta securitatis ingressus.* unde etiam Apocalypsis 14. dicitur: *Beati mortui, qui in*

Domino moriamur. Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illi.
 Et verò etiam ipse Christus in Parabola Luc. 12. de seruo vigilante proposita indicavit, dum dixit: *Beatus ille seruo quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis super omnia bona constituet eum.*

Confidera II. Si tantò jucundior est quies, quantò graviores labores præcesserunt: si tantò gloriosior & jucundior victoria, quantò difficilius certamen præcessit: si tantò nobilior merces amplior, quantò præstantiora obsequia sunt exhibita; quam beata, quam jucunda, quam gloriosa mortis Sacerdotis esse debeat, quam tam laboriosa vita inter præstantissima geminæ caritatis exercitia feliciter exacta: tam multiplex ac difficile certamen tam ante, quam in morte præcessit. An non cum insigni lætitia in illa S. Pauli Tim. 4. verba erumpet: *Bonum certamen certavi, fidem servavi, cursum consummavi; de reliquo reposta est mihi corona justitiæ &c.*

Confidera III. An non hæc ipsa causa sufficiens tibi esse possit, ut totis viribus deinceps vocationi tuæ satisfacere, omnia boni Sacerdotis officia singulari studio implere coneris, illud Balaami num. 23. usurpans: *Moriatur anima mea morte justorum, (& zelosorum Sacerdotum) &c. novissima mea horum similia.*

Colloquium instituetur ad Christum, rogando illum pro beatissimam mortem suam, ut & tibi prius gratiam reddere vendi, & postea etiam bene moriendi concedere dignetur.

MEDITATIO II. DE EXTREMO JUDICIO.

Punctum I.

Confidera I. Quòd quatuor præcipuè capita judicium aliquod metuendum faciant, severitas scilicet Judicis, acerrimorumque sententiarum vehementia, adstantium multitudo & auctoritas sententiæ pronuntiatio; quòdque hæc omnia speciali quadam ratione in extremo judicio concurrant. Nam I. Judicium erit severissimum triplici ex capite, nempe quia de omni

verbo & cogitatione, ac opere rationem reddet, & ipsas etiam iustitias iudicabit; deinde quia severissimam poenam exigit, de omni delicto: & tandem quia inflexibilis est, & ut S. Augustinus l. 3. de symb. loquitur, nec gratiâ prævenerit, nec misericordiâ fleat, nec pecuniâ corrumpitur, nec poenitentia mitigatur. II. Accusantes erunt non tantum demones, qui tantò ferocius insultabunt, quantò majori in hominem quemvis odio, invidiaque flagrant; sed etiam SS. Angeli Custodes, imò ipsa propria conscientia, quorum salutaria monita ac stimulos tam imprudenter negleximus, ut verè adeò de his dici nunc queat: *Inimici hominis domestici eius*. III. Adstantes erunt omnes Sancti sed & omnes reliqui homines ad infernum damnati, qui non modò propria sua, sed tua etiam opera, quæ occultissima olim putabas, cognosceat, iustissimumque Dei iudicium approbabit. IV. tandem sententia vel ex eo capite singulariter metuenda erit, quod per eam quisque ad æternitatem vel felicissimam, vel miserissimam sit damnandus, nec ulla ab ea appellatio, vel mutatio unquam sit speranda, sed, ut Ecclesiastes c. 11. prædicit, *si ceciderit lignum ad Austrum vel Aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit per totam æternitatem*, ut adeò verè de hoc die dixerit Propheta Joel c. 2. *magnus dies Domini, & terribilis valde, & quis sustinebit eum?*

Confidera II. Si dies hic tam metuendus sit futurus etiam ijs, qui de se ipsis tantum rationem reddere debent, quantopere eum timere debeant Sacerdotes curam animarum gerentes, atque adeò de omnibus istis animabus rationem reddituri? cum unius animæ salus tanti facienda sit, teste S. Chryostomo hom. 3. in c. 1. act. ut nulla ratio possit extimare.

Confidera III. quàm æquum sit, ut deinceps tibi illam Serratoris admonitionem Luc. 21. applices: *Vigilate itaque omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere omnia ista, quæ futura sunt*. Vide ergo, quomodo te ad hoc Iudicium præparare debeas, & velis. Colloquium ad SS. Patrones.

Punctum II.

Confidera I. Quæ potissimum media conducant ad leniendum iudicem & favorabilem sententiam obtinendam,

nimirum si bonam causam, bonos Advocatos, & amicum Judicem habeat.

Considera II. quæ sit bona causa respectu supremi Iudicij, si videlicet aut nulla culpa commissa sit, aut certe per debitam penitentiam deleta; cum Deus judicare non solet illos, qui seipsum in hac vita per penitentiam dijudicare solent, uti S. Paulus 1. Cor. 11. dixit. Quinam item optime Advocati, nempe B. Virgo, alique Cœlites, quos pio & constanti cultu, aliisque obsequijs demereri nobis studuimus. Quæ denique amicitia Judicem lenire maximè soleat, si videlicet nostrum erga ipsum amorem tum per varias tribulationes pro & cum ipso toleratas, tum per varia opera charitatis & misericordiæ proximo exhibita ostenderit; sic enim quoad primum amicitia indicium testatus est Thomas Kemp. l. 2. c. 12. dum dixit: *Hoc signum crucis erit in celo, cum Dominus ad judicandum venerit. Tunc omnes servi crucis, qui se crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum Iudicem cum magna fiducia.* Quoad alterum verò indicium id satis clarè Christus ipse confirmavit, dum Matt. 24. dixit, se idè electos ad beatitudinis regnum vocaturum, eò quòd misericordiæ opera erga alios exercuerint, ipse autem, quod Uni ex minimis suis præstitum fuit, sibi factum reputet.

Considera III. Quàm vel ex hoc etiam capite Sacerdotum status felicissimus sit judicandus, quòd tam præclarum habeat occasionem & sanctius vivendi, & cœlites, quorum laudes & honorem varijs modis celebrare & promovere solet, sibi demerendi, & opera misericordiæ non solum corporalibus, sed etiam spiritualibus utpote longè præstantiora exercendi. Vide proin, quomodo hæc media hæcenus usurpantur & usurpare deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quanta gloria & honor Sanctis sit obtenturus ex eo, quòd tota eorum vita inter tam præclaras victorias, aliæque præstantia facinora transacta omnibus hominibus & Angelis manifestabitur: quando stabunt magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & qui abstulerunt labores eorum. Et hi ipsi videntes tam beatam

bitam mutationem turbabuntur timore horribili in subita-
tione in sperata salutis, dicentes intra se, pœnitentiam (sed
seram, & infructuosam) agentes, & præ angustia Spiritus
gementes: Hi sunt, quos aliquando habuimus in derisum, &
in similitudinem improprij, nos insensati vitam illorum æ-
stimabamus insaniam, & finem illorum sine honore, ecce
quomodo computati sunt inter Filios DEI, & inter Sanctos
fors illorum est. Sap. 5.

Considera II. Si Homines tanta agunt, & patiuntur in hoc
Mundo, ut gloriam falsam, vanam, & brevem apud paucos
homines, ad quos fama facti perventura est, sibi comparent,
quid te facere oporteat, ut gloriam veram & immortalem,
apud DEVM & Angelos, ac Homines omnes obtinendam
prometearis.

Considera III. Cùm Sacerdotalis Status sicut dignitate &
officio longè Statibus alijs præcellit, ita opera quoque longè
præstantiora excrcendi occasionem multò crebriorem offe-
rat, quantopere tu iterum ob vocationem ad hunc Statum
gaudere, DEO gratias agere, atque ut Sacerdotum optimo-
rum gloriosum exitum considerans, vestigiis eorundem acrite
insistas, in illa Josephi & Azariæ Machabæorum l. 1. c. 5.
verba erumpere debeas: *Faciamus & nos nobis nomen, &
eamus pugnare adversus Gentes, quæ in circuitu nostro sunt,*
gloriamque DEI, & nostram, aliorumque salutem impedire
moliuntur.

Colloquium ad Christum illa Ecclesiæ verba cum affectu
singulari usurpando: *Iuste Iudex ultionis, donum fac remis-
sionis ante diem rationis. Ingemisco tanquam reus, culpâ
robor Cultus meus, Supplicanti parce DEVS. Recordare
IESV pie, quod sum causa tua & cæca, ne me perdas illa die.
Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus
labor non sit cassus.*

Consideratio.

De Linguae Custodia.

In hac consideratione, quæ ideo hîc præscribitur, quod
experientiâ constat, nullo ferè membro frequentius & gra-
vius delinquere Sacerdotes quàm lingua, cùm tamen ut in-
fîa mox dicitur, illi præ alijs in lingua custodia seu arte lo-
quendi

quendi excellere deberent, tria præcipuè perpendenda sunt. Primò in quibus præcipuè capitibus linguæ custodia consistat, videlicet in sequentibus tribus. 1. Ut *consideratè loquaris*; quem in finem aliqui suadent, ut os perinde ut foros pecuniâ plenos aperiamus, atque adeò, sicut antè, quæ pecuniam ex loculis promamus, priùs, an necessitas, utilitas aut charitas id exigant, perpendimus, ita id ipsum antè, quæ os referemus, consideremus; unde sicut Religiosus quidam *ne temerè è cella exiret, ostio cellæ hæc tria verba: Necessitas, Utilitas, Charitas*: inscripsit, ut hac ratione semper meminisset, quæ causa ad cellam deserendam impellere deberet. ita Sacerdos quoque eadem tria verba ori suo quasi inscripta imaginari, per eaque ad consideratè loquendum impellere se debet. 2. Eadem ars loquendi requirit, ut *gravisè loquaris*, id est, ut ab omni verbo vano, levi, minùs honorifico & ædificatorio studiosè abstineas; nam, ut sapienter advertebat Hugo l. 2. de anima, *Vanus sermo Vana conscientia est in dextera, mores hominis lingua pandit; qualis sermo ostendit talis animus approbatur, quoniam ex abundantia cordis loquitur*. Nimirum sicut, si dolium vini percussum, altè resonet, signum est, parùm aut nihil vini in eo contineri, ita Sacerdos in levia & vana verba prorumpere solitus clarè indicium præbet, parùm se de virtute ac perfectione posse habere, atque adeò autoritatem suam, famamque non modicè imminuit. 3. Ut *charitatè loquaris*, atque adeò, nec alios tecum & de te loqui optares, ita & tu cum & de aliis nimitum mansuetè, & honorificè, sermonem misceas, quæ in finem cavendum erit, ut neque divinum Numen blasphemijs aut juramentis illicitis, neque Proximum convitijs, detractionibus, murmurationibus, mordacibusve, aut asperis verbis lædas, memor semper sapientissimi moniti à Tobie Seniore Filio dati c. 4. *Quod ab alio oderis fieri, Vide, ne quando alteri facias*.

Secundò perpendendum est, quare Sacerdos specialitè linguam diligenter custodire, artémque loquendi studiose addiscere debeat, nempe quia hoc ipso, quòd Sacerdotij Ordinem & curam pastoralem susceperit, etiam obligationem offerendi Sacrificij, Officij divini recitandi, Verbi divini prædicandi, & Sacramenta administrandi suscepit, quæ

omnia munera cum per linguam velut primarium membrum
 peragantur, an non merito dici potest, illius linguam spe-
 cialiter DEO consecratam, atque adeo indecens esse, ut ad
 profana & mala verba adhibeatur. Id quod bene S. Bernar-
 dus agnovit, dum sequentem notatu sane dignissimam sen-
 tentiam pronuntiauit: *Inter saculares nuga, nuga sunt: in-
 ter Sacerdotes blasphemia. Consecrasti os tuum Evangelio,
 talibus jam aperire illicitum, assuescere sacrilegum.* Sa-
 cerdotibus ergo præ omnibus alijs illud Eph. 4. observan-
 dum est: *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed
 si quis bonus ad adificationem, ut det gratiam audientibus.*
 Atque adeo vera manet S. Jacobi c. 1. sententia: *Si quis pu-
 tat se Religiosum (& Sacerdotem) esse, non refranans lin-
 guam suam, hujus vana est religio.*

Tertio tandem perpendendum erit, quodnam sit Medium
 ad artem hanc addiscendam. Unum vel alterum suggero.
 Primum est, Spiritum sanctum in Magistrum eligere, ejus-
 que gratiam frequenter, sed tum maximè, cum loquendum
 est, per breve suspirium invocare. Quàm bene namque, &
 quàm celeriter hanc artem doceat, S. Lucas Act. 2. indicavit
 dicens: *Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt lo-
 qui.* Quàm necessarium verò sit hoc medium, ipse jam olim
 Salomon Prov. 16. ostendit dicens: *Hominis est animam
 preparare, & Domini gubernare linguam,* utpote quam, te-
 ste S. Jacobo c. 3. nullus hominum domare potest; atque ad-
 eò ad DEVM confugiendum est, qui domet illam, ut rectè
 S. Augustinus concludit. Secundum est *Silentij accurata
 observatio;* hinc enim duo habentur commoda, nempe ut,
 dum alios libentiùs audimus, artem rectè loquendi ab ipsis
 addiscamus; & dum veloces ad loquendum non sumus, spa-
 tium considerandi verba habeamus, sicque tam facile non
 delinquamus. Hoc remedium jam olim piissimus Asceta l. 1.
 c. 2. docuit dicens: *Nemo securè loquitur, nisi qui libenter
 tacet; in multiloquio namque non deerit peccatum,* teste
 Salomone Prov. 10. Tertium esse potest *fervoris in divi-
 no servitio augmentum;* cum enim causa potissima, cur tam
 libenter loquamur, teste eodem Asceta l. 1. c. 10. sit ista,
 quòd, cum per amorem DEO minùs perfectè adhæreamus,
 per mutuas locutiones invicem consolari quæramus, & cor
 diver-

diversis cogitationibus fatigatum relevare optemus, cetera hæc seu radix per fervorem talem penitus tollitur; tunc entis sicut cor DEO, & divinis rebus plenum erit, atque in ijs solis consolationem suam quærit, & quiescit, ita quoque abundantia hæc cordis non nisi divina loqui discet. Unde et sic cit. Author dixit: *Malus usus & negligentia cordis nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.*

MEDITATIO III.

IN INFERNŌ.

Textus S. Ignatij.

Prælude primum hic habet compositionem loci, scilicet præ oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, & profunditate.

Prælude secundum consistit in poscenda intima partium, quas damnati luunt, apprehensione, ut, si quando me ceperit amoris divini oblivio, saltem à peccatis supplicij timor coërceat.

Punctum I. Est spectare per imaginationem casta inferorum incendia, & animas ignes quibusdam corporibus velut ergastulis inclusas.

Punctum II. Audire imaginariè planctus, ejulatus, & miserationes, atque blasphemias in Christum, & Sanctum ejus, illinc erumpentes.

Punctum III. Imaginario etiam olfactu fumum, sulphur, & sentina cujusdam seu facis atque putredinis gravæ lentiam persentire.

Punctum IV. Gustare similiter res amarissimas, ut lacrymas, rancorem, conscientiaq; vermem.

Punctum V. Tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu anima ipsa amburuntur.

Colloquendo interim cum Christo, in memoriam adducenda erunt illorum anima, qui ad inferni penas damnati sunt, & quia credere noluerunt adventum Christi; & licet crederent, non tamen conformem præceptis ejus vitam exegerunt, idq; & ante adventum Christi, & eodem tempore, quo & vixit Christus in hoc Mundo, & post illud deinceps. Gratia postremò agenda sunt eidem Christo quàm maxime.

quod in tale quodpiam exitium non permiserit me corrüere, sed potius ad hanc usque diem summa pietate ac misericordiam prosecutus sit. Finis imponetur dicto Pater noster.

Circa hanc Meditationem duo obiter sunt notanda. Primum est, quod S. Ignacius infernum hic proposuerit secundum illam constitutionem, quam post diem iudicij fortiter procedit enim per pœnas sensuum corporeorum, ex quibus in pœnas animæ commodius descendere licebit.

Alterum est, eundem S. Patrem in hoc Exercitio specialem quandam modum meditandi, qui *applicatio sensuum* vocatur, adhibuisse, qui modus in eo consistit, ut propositâ certâ quâpiam materiâ, imaginemur nos oculis videre Personas, de quibus agitur, & notatis, quæ circa eas occurrunt, circumstantijs utilitatem aliquam elicere: deinde audire, quid loquantur, aut loqui eas deceat: postea interiore quodam gustu & olfactu sentire, quæ sit suavitas vel fœtor illarum Personarum: & tandem per internum tactum attingere, & vel venerari, vel detestari loca, vestigia, aliâque ad tales Personas spectantia, omnia in usum nostrum & utilitatem trahendo, ut ipse S. Pater in alia materia, nempe in quinta Contemplatione secundæ hebdomadæ ostendit.

Et si verò hæc Meditatio copiosam suggereret meditandi materiam, quia tamen unam duntaxat pœnam, sensus videlicet, continet, ideo ut Sacerdos totam Inferni constitutionem clarius cognoscat, sibi que applicare sciat, poterit sequentia tria puncta considerare.

Punctum I.

Considera 1. Quid propriè sit Infernus, videlicet locus, in quo damnati debitas scelerum suorum pœnas luunt, & in quo est *omnis mali presentia, omnis boni absentia, omnis pœna indefinita*, quibus tribus versiculis breviter simul, & sufficienter tota Inferni constitutio explicatur, ut consideranti patebit.

Considera 2. Quàm gravia sint mala, quæ in Inferno damnati patiuntur, videlicet talia, quibus omnia tormenta & dolores, quos omnes homines collectivè accepti passi sunt, aut patientur in hoc Mundo comparati, merissima refrige-

frigeria ceteri debeant; de quibus jure dici possit, quòd ne oculus ea viderit, nec auris audiverit, nec in cor hominis accenderint, unde meritò Hugo l. 4. de anima dixit, infernum esse lacum sine mensura profundum sine fundo, plenum ardore incomparabili, plenum fœtore intolerabili, plenum dolore innumerabili, ubi miseria, tenebræ, ordo nullus, horror æternus, nulla spes boni, nulla mali desperatio. Et verò ob hoc sit intolerabilis gehenna, tamen si mille, inquit S. Chrysostomus, gehennæ fingantur, nihil erunt in comparatione pœnæ, quæ omnis boni absentiam affert, & damnatos à visione beatificæ Deitatis arcet; si enim Anna Tebia Vxor absentiam Filij irremediabilibus lacrymis deplorabat dicens: *Heu, heu me, Fili mi, ut quid te misimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, solatium Vita nostræ, spem posteritatis nostræ. Omnia simul in te uno habentes, te non debuimus dimittere à nobis.* Quanto magis damnati irremediabilibus lacrymis absentiam perpetuam summi boni deplorabunt. Verùm & hæc pœna, licet maxima, tolerabilis adhuc foret, si non tertio scilicet indefinita & æternitas accederet; cum enim omnium malorum levamen sit spes finis secuturi, hæc proleto sublatâ tantò magis aggravari necesse est malum, quanto certius est, nunquam desitutum, uti in pœnis damnatorum certissimum est; nam ut rectè S. Gregorius in moral. dicitur *ad districti Iudicis justitiam pertinet, ut nunquam careat supplicio, quorum mens in hac Vita nunquam soluitur peccato; Et ut nullus detur iniquo terminus ultionis, quia quoadmodum saluit, habere noluit terminum criminis.*

Considera 3. Quàm graves tibi jure meritò hæc confectio stimulos addere debeat, ut non ipse modò has pœnas studiosè devites, sed etiam, ne animæ tuæ curæ committantur aliæque in easdem pœnas veniant, sedulo cooperandi; si enim dives Epulo tam sollicitus fuit, ne Fratres sui carnales sui in hunc locum venirent, quanto magis tu sollicitus esse debebis, ut Fratres tui spirituales, quorum cognatio longè præstantior est, in pœnas has intolerabiles inant. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera 1. Quàm magnum beneficium tibi à DEO colatum sit, dum, postquam toties hæctenus Infernum meritus fuisses, non modò ad Inferos non detrufit, sed tempus adhuc pœnitentiæ tam benignè concessit. Ut verò hujus beneficij magnitudinem melius agnoscas, finge hominem quempiam ob gravissima scelera morti crudeliffimæ adjudicatum, quovis momento destinatum supplicium expectare; ad hunc verò subitò famulum à Rege mitti, qui nuntiet, Regem illius misericordiâ tactum, paratum esse omnem pœnam ei remittere, si veniam delicti pœnitens petat, & loco acerbiffimæ mortis unicum colaphum patienter sustineat; quin imò si hoc fecerit, omnia ei bona ablata restituenda, aliâque plura conferenda, ac denique in Filium adoptivum & Hæredem Regni assumptum iri; quo gaudio putas hunc Nuntium à captivo tali acceptum iri? quantâ alacritate colaphum exopterum? quàm grato animo beneficium hoc agniturum? quanto amore in Regem talem exarsurû? quàm sedulò cauturum, ne tantum Benefactorem unquam ampliùs offenderet?

Confidera 2. An non eadem tibi gratia modo tantò perfectiori à DEO facta sit, quantò gravius erat supplicium ad quod ob peccatum mortale fueras destinatus; & quantò præstantiora sunt bona, quæ tibi sunt restituta, vel de novo collata; & quantò nobilior est regnum, cujus possessio tibi promissa est: & quantò sæpius denique post repetitos lapsus iterum in gratiam susceptus es.

Confidera 3. Quàm æquum proinde sit, ut & tu beneficium tale animo gratiffimo agnoscas, in Benefactorem singulari amore exardescas, nunquam deinceps ampliùs offendas, & omnes adversitates, in quas æternam pœnam commutavit, magna cum patientia, gaudiòque sustineas. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Confidera 1. Quæ remedia adhibere debeas ad Inferni pœnas devitandas. An non sequentia tria placebunt. 1. *Voluntatis propria abnegatio*: hoc enim medium velut optimum S. Bernardus ser. 3. de Resurr. suavitè dicens: *Cesset voluntas*

*luntas propria, & infernus non erit. In quem enim del-
vict ignis ille, nisi in propriam voluntatem? 2. Recordatio
crebra gehenna: sic enim, ut Psalmista Psal. 76. ait, de-
scendes in Infernum vivens, ne mortuus descendere cogas
non enim sinit in gehennam incidere gehenna recordatio,
ste S. Joanne Chrysoftomo. 3. Zelus animarum: cui
enim hoc opus sit præstantissimum genus Misericordie
Elemosynæ, de illa meritò verificatur, quod Tobias c.
pronuntiavit: *Elemosyna à peccato, & à morte liberat,
non patietur animam ire in tenebras.* Cùm enim per
lum hunc tot animas à gehenna liberare studeas, & alius
Christus, quod uni ex minimis factum est, sibi factum esse
ter, æquum sanè est, ut, quod beneficium sibi toties exhibi-
tum censet Christus, hoc etiam vicissim exhibeat, ut, quod
mensurâ menti fuerimus, eâdem remetiatur iterum, ut
olim Luc. 6. promisit. Hinc S. Jacobus c. 5. dixit: *Qui
verti fecerit peccatorem ab errore suo, salvabit animam
à morte, & operiet multitudinem peccatorum.**

Considera 2. Quàm apta & efficacia sint hæc media
optatum finem liberationis à gehenna obtinendum, quod
que adeò vel hoc titulo iterum in animarum salutem incu-
bere studiosè debeas, maximè cùm ipse Christus S. Carthago
Senens. Dial. c. 29. dixerit: *Ego vos affectuosè deprecor,
assiduè me rogetis pro salute peccatorum, quorum à Sobrietate
go sudores atque lacrymosas orationes, ut eis impendam,
opto, misericordiam gratiosam.*

Considera 3. Quomodo hæc media hæctenus adhibueris
& adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum,
suprà.

Materia Læctionis.

Ex libello de Imitatione Christi l. 1. c. 21.

Ex libro ordinario, quantum tempus, & occupatio
aliæ patiuntur.

Ex libello Exercitiorum ea, quæ S. Ignatius de utroque
Examine Conscientiæ, generali scilicet & partiali scripsit
reliquit, & statim Fundamento subjunxit, ut indicaret, cui
qui exercetur, maturè circa hæc bina Examina instruendus
atque ut ea velut præcipua media ad purgationem animæ
studia

mediosè usurpet, seriò admonendum esse. Ut autem ea, quæ ibi dicuntur, meliùs intelligantur, hæc, quæ subijcio breviter notanda sunt.

Primò per Conscientiam hoc loco nihil aliud intelligi, quam dictamen & iudicium intellectus, quo aliquid bene vel malè factum esse iudicamus. Hinc cum hoc dictamen nos malè fecisse dicat, Conscientia nos reprehendere dicitur: cum imperatum quid esse dicat, ligare: cum scrupulum commissi peccati ingerit, remordere: cum denique nihil nos peccasse iudicat, absolvere censetur.

Secundò notandum, hanc Conscientiam tunc examinari censerè, quando per intellectum & memoriam super actiones à nobis perpetratas, itémque super verba & cogitationes nostras non nudè duntaxat nos reflectimus, sed insuper etiam errores, quos à nobis commissos fuisse deprehendimus, detestamur, propositumque firmum concipimus deinceps sedulo eisdem devitandi, & corrigendi. Unde meritò Examen hoc iudicio simile dicitur, in quo nos ipsos coram DEO diiudicamus, ut in altera vita ab eodem ampliùs non iudicemur, quoad culpam intellige. Hinc rectè S. Augustinus in l. de utilit. agenda pœnit. monet: *In tribunal mentis tuæ ascende, & reum te constitue ante te. Noli te ponere post te, ne DEVS ponat te ante te.*

Tertiò notandum duplex ejusmodi Examen à S. Ignatio hic præscribi, *generale* scilicet, quod ad omnium delictorum purgationem adhibetur; & *particulare*, quod ad singularis alicujus delicti emendationem instituitur; quæ utraque, quanti æstimanda, & quomodo facienda sint, supra in primæ partis primo capite fusiùs ostensum est, quæ proinde hodie utiliter legi possunt.

Materia Scriptionis.

Materiam Scriptioni hoc die accepta à divina bonitate beneficia dabunt, quæ quidem ut sedulo annotentur, & suo tempore relegantur, sequentes quatuor rationes persuadere possunt. 1. Quòd talis annotatio ad negotiationem spirituales vel maximè pertineat; ut enim Mercatores, ut faciliùs lucrum vel damnum suæ negotiationis faciliùs cognoscant, non tantum expensum, sed etiam acceptum diligenter
Instru. VIII. I 107

ter annotant, ita eandem industriam à Negotiatore quoque spirituali adhiberi convenit. 2. Quòd eadem annotatione gratias DEO pro tot beneficiis frequentet & ferventer agendas vehementer impellat, & hoc ipso ad plura beneficia impetranda disponat; cum, ut Cassiodorus epist. 4. rectè advertit, *invitet ad magna, qui gratanter suscipit modica, spem de futuris recipiat, qui transacta beneficia recognoscit.* Ideò certè non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia in grati sumus Authori, nec totum refundimus fontali origine semper enim debetur gratia dignè gratias agentis, teste Thoma Kemp. 1. 2. c. 10. 3. Quia Charitas etiam erga Deum non modicè inflammatur per ejusmodi memoriam, cum nihil æquè alliciat ad amorem, quàm amor, amor autem non magis judicio, quàm operibus & beneficiis demonstratur. Hinc exclamare cum S. Bernardo cogitur, qui tam multa beneficia, imò innumera beneficia se accepisse agnoscit. *Amor charitas, amat immensitas, & nos rependimus cum memora?* 4. Quòd fiducia quoque non postremum animam servire volentis bonum per ejusmodi beneficia sæpius in memoriam vocata tanquam vivos carbones mirum quantum accenditur, cum per talia beneficia DEVS agro fertili, similis esse cognoscatur, cui tantò libentiùs semina nostra committimus, quantò liberaliùs eadem nobis cum scenore obolo restitui advertimus. Proderit ergo, Catalogum beneficiorum ejusmodi beneficiorum, specialium maximè, conficere, cuius sæpius per annum relegere, ut suprà indicati quatuor factus obtineantur. In quo tamen Catalogo non tantum prospera, sed etiam adversa notanda sunt, cum & hæc memora inter beneficia numerentur, ut bene S. Chrysostomus tract. Symb. advertit dicens: *Admoneo vos, ut Dominum semper benedicatis. Si venerint mala, benedicite, & dissolvantur mala. Si prospera venerint, benedicite, & perseverabunt bona.* Poterit autem talis Catalogus hoc vel simili modo confici.

Catalogus Beneficiorum specialium à DEO acceptorum.

Hoc anno, mense, die (singula distinctè explicari con- nit) ex singulari bonitate & providentia DEI, à Parente

Christianis natus, in hunc Mundum cum integris membris
& corpore prodij, & salutari sacri baptisimatis undâ feliciter
obitus, S. Angelum Vitæ meæ Custodem, & hos Sanctos
(secundum nomen, quod geris) Patronos accepi; multis
item à DEO tam supernaturalibus gratiæ & virtutum, quàm
naturalibus ingenij & aliorum talentorum donis sum dona-
tus. Ob quæ proinde benedicam Dominum omni tempore,
semper laus ejus in ore meo.

Hoc die, mense, anno, Sacrosancti Chrismatis Sacramen-
to initiatus, militiæque Christianæ adscriptus sum. Hinc
exclamabo cum Davide Psal. 22. *Dominus protector vitæ*
(& fidei) *mea, à quo trepidabo. Si consistant adversum me*
castra, non timebit cor meum.

Hoc anno ad literas, & artes liberales addiscendas, bene-
ficio innumeris non concessio applicatus, fundamenta pro Sa-
cerdotali Statu jacere cœpi. Quare iterum exclamo cum Da-
vide Psal. 70. *DEVS docuisti me à juventute mea: Et usque*
in senectutem pronuntiabo mirabilia tua.

Hoc anno, mense, die in Congregationem B. Virginis
Annunciatae susceptus, non modicum ad virtutem plantan-
dam adjumentum, & stimulos accepi. O utinam, Christe,
sicut tradidisti tu Matrem tuam mihi dicens: *Ecce Mater*
tua: ita ego eandem revererer, & colerem, ut jure de me
quoque dici posset: *Et accepit eam ex illa hora in suam.*

Hoc anno primos ad Sacerdotalem Statum stimulos sen-
tiens, eisdem acrius quotidie stimulantibus, cum Confessa-
rio de Vocatione agere cœpi, & post seriam deliberationem,
eandem cum consilio dicti Confessarij amplecti statui. O
Domine, quid est homo, quod memor es ejus? aut Filius ho-
minum, quia innotuisti ei?

Hoc anno post multas difficultates ad ipsam Presbyteria-
tus dignitatem promotus sum: *Propterea, o Domine, solun-*
tate sacrificabo tibi, Et confitebor nomini tuo, quoniam bo-
num est.

Hoc anno ad Beneficium Ecclesiæ N. assumptus, curam
Animarum suscepi. O utinam tecum, O Christe, dicere pos-
sim: *Pater Sancte, quos dedisti mihi, custodivi, Et nemo ex*
eis perijt.

Hoc anno sat gravi morbo benignissimè à DEO visita-
tus,

tus, post sex vel septem hebdomades feliciter iterum eodem liberatus sum. *Ideo omnia membra mea confitemini meo Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericors est eius.*

Hoc anno grave per grandinem damnum in frugibus passus sum; sed si bona à Domino recipimus, mala quatenus pari patientia sustineamus; *Sicut Domino placuit, ita etiam factum est. Sit nomen Domini benedictum.*

Hoc anno graves ab Inimicis meis persecutiones sustinui, graviterque ab iisdem, licet falsò accusatus sum. Sed in omnia mea, DEI providentiæ, & suæ innocentiae confisa, non passer erepta est de laqueo venantium, laqueus contentus & nos liberati sumus. Simili ergo modo vel breviori quoque beneficia annotari poterunt.

EXERCITIA SECUNDÆ HEBDOMADÆ

Proœmium.

POSTquam in priori hebdomade cognovit Exercitans, finis illi à DEO præfixus sit, & quàm longè ab illo aberraverit, ideòque in viam, quæ ducit ad vitam, redire statim ante omnia de perito Duce prospiciendum est; nam, ut ait S. Franciscus Xaverius dicere solebat, nulla est certior, & tiorque ratio, rectà ac sine errore ad perfectionis apicem perveniendi, quàm peritum itineris sequi Ducem; quem accuratius aptiorem Ducem eligere poterit, quàm illum, quem ipse seipso Joan. 8. dixit: *Ego sum lux Mundi, qui me sequens non ambulat in tenebris.* Et iterum Joan. 14. *Ego sum Veritas, & Vita, nemo venit ad Patrem, nisi per me.* Scilicet quæ verba eleganter S. Augustinus in Psal. 109. *Parvum dedit DEO, inquit, ut Filium suum daret demonstratorem suum ipsum viam fecit, ut per illum iret, regentem te, ambulantem per eum.*

Finis ergo & Scopus hujus & posterioris hebdomadæ Imitatio Christi secundum Apostoli ad Rom. 13. *confite-*